

DE ONGEWETEN ZELFMOORD

DOOR HENDRIK VAN RIJN

I

NIET licht zal ik dien avond toen Bart verdronk, vergeten. Het is nu vijftien jaar geleden, maar de gebeurtenis, die me heel lang als een schrikbeeld vervolgde, heeft zich zoo diep in mijn hersens gegrift, dat ik haar elk moment in mijn gedachten kan reconstrueeren.

Het tragische geval bood maandenlang spreekstof aan de praatgrage bevolking van de kleine provinciestad, die bovendien haar fantasie den vrijen loop liet en het geheel naar hartelust dramatiseerde.

En nog, als ik er om familie of oude vrienden te bezoeken wel eens kom, wordt het verhaal opgerakeld, wat ik nu niet meer erg vind, terwijl ik tot voor eenige jaren elk gesprek betreffende Bart's dood angstvallig vermeed. Omdat ik een schuldgevoel had, een sterk schuldgevoel en ik later pas heb begrepen, dat mijn gewetenswroeging ongemotiveerd was en dat ik inderdaad mijzelf altijd beladen had met een schuld die ik in werkelijkheid niet had.

Bart woonde pas drie jaar in onze stad. Hij was met zijn ouders uit de tropen gekomen. „De tropen”, dat was voor ons vanzelfsprekend „Indië”. Hij sprak daar verder nooit over en omdat hij enkele malen ontwijkende antwoorden had gegeven, vroegen wij ook niet meer.

Hij en ik zaten van begin af aan op de H.B.S. in dezelfde klas, tot de derde, want toen stierf Bart.

Buiten de school gingen wij als echte goede vrienden met elkaar om. Niet zoozeer als boezemvrienden. We hadden beiden iets terughoudends, dat ons van al te intiemen omgang weerhield. Maar we konden uitstekend met elkaar opschieten. We werkten dikwijls samen en waren, daar we zoo'n beetje tot denzelfden vriendenkring van de H.B.S. behoorden, veel in elkaars gezelschap.

Bart was een eigenaardige jongen. Wij, vijftienjarigen, begrepen z'n grillig karakter niet erg goed, maar we ontzagen hem onwillekeurig met een soort ondefinieerbaar respect voor zijn wispelturige manieren. Bovendien gaf het feit, dat hij uit „de tropen” kwam hem een zeker aanzien.

Hij was donker van uiterlijk en had een paar heldere, openhartige oogen. Op school stond hij, hoewel hij tamelijk klein van stuk was, bekend als sterk en ik geloof bij nader inzien, dat het respect dat wij voor hem hadden daarvan niet heelemaal losstond. Maar vooral was hij tot zekere hoogte berucht door de waaghalzige roekeloosheid, die hij af en toe aan den dag kon leggen. Dat laatste hing van zijn stemming af en die wisselde nog al eens. Soms was hij dagenlang heel stil en teruggetrokken. Dan sprak hij weinig. Hij was neerslachtig en maakte alleen lange wandelingen. Wij waren daar langzamerhand aan gewend geraakt. We lieten hem dan maar rustig gaan en wachtten tot hij weer bijtrok.